

PLANINARSKI VJESNIK

TRI DANA U STUBAJSKIM PLANINAMA

NAPISAO PROF. DR. M. KISELJAK

(Svršetak)

7. WILDER FREIGER (3426 m).

Moj vodič bio je pauzu iza objeda upotrijedio za malenu siestu, pa sam ga prije odlaska morao istom probuditi. Bio je brzo spremam, pa u 12 h 10' ostavismo ugodnu kuću carice Jelisave, da se uspemo na Wilder Freiger. Obični put od kuće na Becheru (Karl Vogl-Weg) do vrha Freigera vodi preko kamenitog rebra, koje spaja oba vrhunca u smjeru jug-sjever. Mi si skratismo put, držeći se nešto na lijevo (prema zapadu), pa se stadosmo uspinjati preko sniježnog južnog obronka. I tu je često trebalo stube klesati; moj vodič je u tom imao rijetku spretnost, pa me u svojoj neumornoj snazi sjećao na Jung-Siegfrieda iz 'Omptedinih alpinskog romana „Excelsior“. Sličnost nije bila samo u imenu. U 1 h 15' bili smo na Wilder Freiger-u (3426 m); tako je ovaj dan i šesti brije pred nama pao! Sunce je bilo dobro pripeklo, s juga se pojavile crne oblaci, pa smo neko vrijeme mislili, da se spremi oluja. No danas smo baš sreću imali i oblaci su se doskora raspršili. Nakon 20 časaka (u 1 h 35') stadosmo silaziti sa vrha. Išli smo sada jugozapadnim smjerom po većim dijelom kamenitom hrptu, koji spaja Wilder Freiger sa vrhom Wilder Pfaffen. Slijedili smo taj hrbat do njegove najniže točke, do sedla Pfaffenieder (3139 m). Na samom sedlu u samom snijegu i ledu nalazi se krasna nova planinska kuća k nadvojvodi Karlu Franji Josipu (D. Ö. A. V., Sektion Teplitz), a nekoliko metara iza nje stara napuštena kuća iste sekcije: Müller-Hütte. Nova je kuća gotovo tako udobna i velika, kao ona na Becheru, a udaljene su jedna od druge izravnim putem (preko sjevernog ogranka Übeltal-Fernera) samo tri četvrteta sata hoda. U takvim visinama tako blizu jedan do drugoga dva udobna doma! To je posljedica nezdrave konkurenциje između dviju sekcija istoga društva. Središnje društvo osudjuje najoštire ovakve pojave, no nije znalo zapriječiti gradnju druge kuće. U kući ostadosmo gotovo jedan sat, no ovo vrijeme upotrijebih samo djelomice za odmor. Bio je naime u kući neki planinar već tri dana, a imao je sa sobom „Skiere“, pa ga zamolih, da mi ih posudi, što je on sa najvećom pripravnosću učinio. I tako sam se mogao smicati preko ledenjaka Übeltal-Fernera, no na žalost samo par stotina metara, jer nijesmo više mnogo vremena imali. Predstojao nam je još dosta dug, a i pogibeljan put.

8. FERNER STUBE — PEILJOCH (2678 m) — DRESDENER HÜTTE (2308 m).

U 3 h 15' počesmo silaziti sa sedla Pfaffenieder smjerom sjever-sjevero-zapad duž ledenjaka, koji se zove Ferner Stube (između vrhova Wilder Pfaffen-Aperer Freiger), a pritok je velikoga Sulzenau-Fernera. Na tom putu nema nikakvih subjektivnih poteškoća, već dosta objektivnih pogibli. Ledenjak nije baš širok, a stijene po strani vrlo strme i od krhkoga kamenja. Stoga i jest na zlom glasu radi pogibli, koja prijeti od kamenja, što se sa pećinom otkida, te pada do nijihovog podnožja. Valjalo nam se stoga uvijek držati u sredini ledenjaka, da se ne približimo stijenama, sa kojih se svaki čas rušilo smrtonosno kamenje. Sat, kada smo onuda išli, osobito je nepovoljan, jer zrake sunčane preko dana rastale led, koji veže kamenje, pa se onda ono, lišeno svakoga spoja sa gorom, strovaljuje u nizinu. Valja s toga ovakva mjesta — ako je ikako moguće — proći iz jutra prije 9 sati; onda je čovjek gotovo siguran, da mu se neće ništa dogoditi. No po našem programu bilo je to neprovedivo.

Druga pogibao — veća od prve — bile su mnoge i prenoge pukotine, rad kojih je ovaj ledenjak kod vodiča na osobito zlom glasu. Dok su pukotine otvorene, lako ih čovjek opazi, pa ih mimo-ide. No ako su pokrivene snijegom, onda je to najveća pogibao, osobito u to doba dana. Sunce preko dana smekša snijeg, pa stane li planinar na takvu krhkog korom pokrivenu pukotinu, onda nefaljeno probije koru, te se sunovrati u dubinu od nekoliko desetaka metara. Vodič, koji je prvi išao, oprezno je stoga prije svakoga kolika sondirao teren sa svojim „pickelom“, a ja sam u ruci držao uže čvrsto napeto, spremam, da ga svaki čas uzdržim. Oko 4 i četvrt došli smo na mjesto, gdje mali ledenjak Ferner Stube utječe u veliki Sulzenau-Ferner. Sad nam je valjalo preko ovoga preći, pa smo u 4 h 40' stajali na pobočnoj moreni Sulzenau-Ferner (ca. 2550 m). Za danas bila je svaka pogibao svladana, ovo 5 četvrti sata, što još imamo do Draždanske kuće, ići ćemo po planinskoj stazi, zato nam užeta više ne treba. Pet časaka izgubismo, dok je vodič spravio uže u svoj „Rucksack“, pa se u 4 h 45' stadosmo uspinjati na sedlo Peiljoch (2678 m). Na sedlu, kamo smo u 5 h 10' stigli, našli smo još dosta snijega. Odmah smo proslijedili dalje smjerom zapad-sjevero-zapad, pa nakon kratkog vremena ugledasmo 350 metara ispod sebe Draždansku kuću na ubavom alpinskom pašnjaku. Oko se nasladjivalo pogledom na zelenilo — ta to je bio

dan danas prvi pogled na vegetaciju — a uhu je prijaо zvuk, što su ga proizvadjala zvona stada, koje je bilo nedaleko kuće na paši. Velikim i žurnim koracima prevalismo put nizbrdice, pa sino već u 6 h 05' na večer bili u Draždanskoj kući (2308 m), našem današnjem cilju. To je gotovo hotel, tako je udobno uređena ova kuća; ima 12 soba sa 24 kreveta, a osim toga isto toliko ležaja. Iz Ranta, zadnjega mjesta u Stubajskoj dolini, vode do nje vrlo blage serpentine za 4 sata hoda; razumije se s toga, da publika, koju nadjoh u kući, nije baš strogo planinarska bila. Bilo je tu dosta ljudi, kojima je ova kuća bila najviši cilj. Treba u ostalom ove ljudi poštivati, to su većinom takvi, kojima bolest, slaboća ili starost ne da, da što veće poduzmu, no ljubav k prirodi, osobito k divnim bregovima, sili ih, da svoje zadnje sile upotrijebi, da postignu čedni cilj. Ovakvi ljudi su poštivanja vrijedni, a ne oni, koji poduzimaju nešto, čemu nijesu dorasli, samo da mogu renomirati. Nas, aktivne planinare, veže s onima naš najjači i najplemenitiji motiv, ljubav k prirodi, a razlikujemo se samo u snazi i sposobnosti; od ovih potonjih dijeli nas sve.

Položaj kuće je divan; na jugu isprepučani ledeni labirint Fernau-Fernera, u jugozapadu Schaufel-Spitze (3333 met.) sa Schaufel-Fernerom, u zapadu Daun-Kogl (3363 m) i Daunkogl-Ferner, u sjevero-zapadu Daun-Kopf (3228 m) i Mutterberger Seespitze (3296 m), u sjeveru cijeli gorski lanac nazvan Alpeiner, u sjevero-istoku Habicht (3279 m) i dolina Unterberg (zadnji ogrank Štubajske doline), u istoku Trögler (2901 m), a u jugo-istoku Peiljoch. Zaista impozantan pogled!

Rano iza večere legoh na počinak; ta to sam bio danas pošteno zasludio. Krevet je bio dobar, soba velika kao u kakvom boljem svratištu, pa sam skoro čvrsto zaspao.

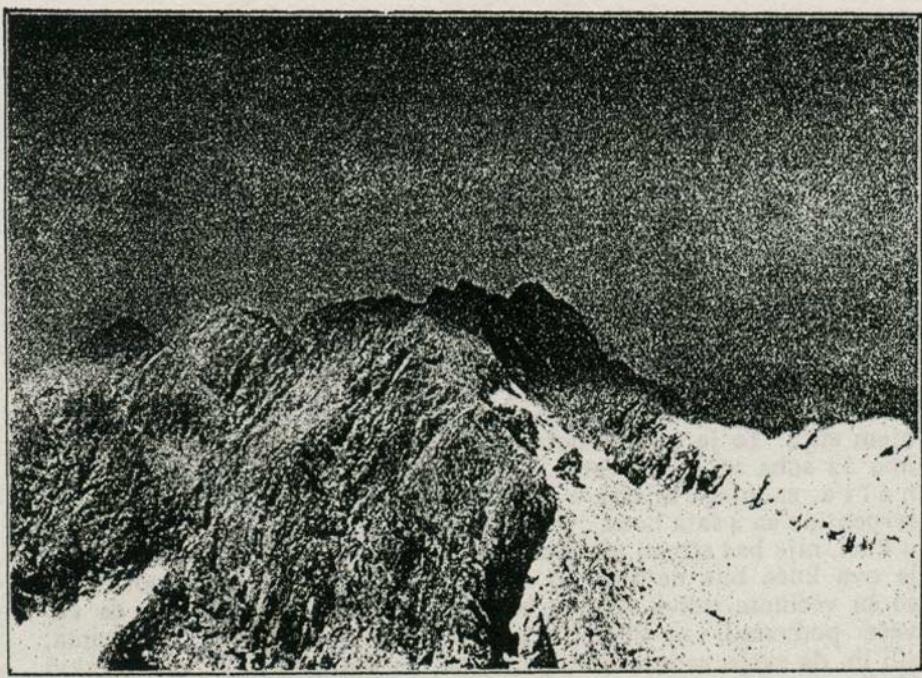
9. DAUN - JOCH (3041 m) i HINTERER DAUNKOPF (3228 m).

Slijedeći dan (8. VII. 1911.) probudio me je vodič istom u 3 i pol; ovoga dana nijesmo trebali, da se odviše žurimo, a s obzirom na put, što smo ga dan prije prevalili, dozvolio sam si dulji san. Kad sam u 4 sata došao u blagovaonicu, našao sam je već gotovo punu; sama pospana lica, svi se čudili, kako su se „strašno rano“ ustali. A ja sam si uobražavao, da je već kasno, pa sam si skoro lijenos predbacivao. U 4h 25' izadjosmo iz kuće, pa se stadosmo uspinjati zapadnim smjerom. Iz početka vodi alpinska staza preko kamenja, koje sačinjava morenu Daunkogl-Fernera, a nakon slaba pô sata bili smo na samom ledenjaku. Tu je strmina slaba, pa smo brzo napredovali; na lijevu stranu odvajaju se tragovi, koji vode preko sedla Bildstock-Joch u Sölden; to je laki i zahvalni prelaz, pa i mnogi ovuda prolaze. I ovaj dan vidjeh nekoliko skupina, koje su ovuda išle, dok smo mi na našem putu posve sami bili. U 6h 35' bili smo na samom sedlu Daun-Joch (3041 m); nakon odmora od 10 časaka uspesmo se sjevernim smjerom po hrptu do vrhunca Hinterer Daunkopf (3228 m), kamo dospjesmo u 7h 15'. Na putu od sedla do vrha imali smo sa snijegom dosta muke i neprilike; na svojoj površini bio je čvrsto sledjen, tako da smo na strmijim mjestima morali stube klesati. No ispod ove čvrste kore bio je snijeg posve mekan, pa kad bi ju probili, onda bi do pojasa propadali. Vidik je bio na vrhu divan, osobito pogled prema zapadu na Wilder Leck (3358 m) i na veliki Sulztaler-Ferner ispod nje. Vjetar je duvao sa sjevero-istoka velikom snagom, a jer je sunce bilo od oblaka zatrto, to smo zimu dosta osjećali.

10. AMBERGER - HÜTTE (2151 m) — UMHAUSEN (1036 m).

U 7h 45' sidjosmo s vrha, i to natrag istim putem do sedla Daun-Joch, a zatim sjevero-zapadnim smjerom preko vrlo strmih sniježnih poljana, koje smo većinom stojeće klizajući prešli sve do Sulztalskog ledenjaka, konačno duž i preko ovoga, pa smo eto opet na utrtoj stazi, koja se polagano spušta do Amberske kuće (2151 m), kamo dospjesmo u 10h 10'. Tu si dozvolismo podulji odmor i izdašan objed, koji nam je vrlo u slast išao. U 11h 30' odosmo odatle pa po krasnom putu bez velike strmine niz Sulztal preko krasnih pašnjaka i livada do mjesta Gries (1573 m). Tu se zaustavismo od 12h 50' do 1h 10', jer me je zato umolio moj vodič, koji je ovdje htio svoga tasta posjetiti. Zadnji dio našega današnjega puta (od Griesa do Längenfelda u Ötzalu) vodio nas je kroz divnu šumu, gdje nas sunčana žega nije baš nimalo smetala. U 2h 10' bili smo već u Längenfeldu (1179 m), ovećem mjestu u Ötzalu južno od Umhausena. Tu sam morao čekati na omnibus do 4h 30', pa sam tako došao u Umhausen (1036 m) istom u 6 i četvrt na večer. I time je bila svršena ova toura u divnim Stubajskim Alpama. Ona će mi uvijek u najugodnijoj uspomeni ostati, jer je u svakom pogledu potpuno uspjela.

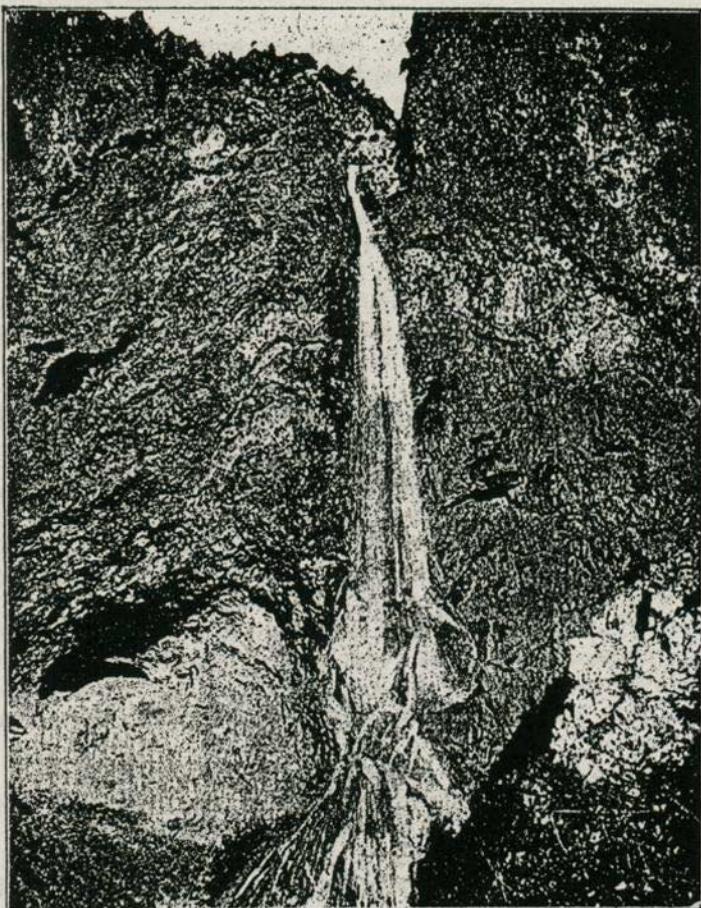
Stubajske sam Alpe još jednom dva tjedna iza toga posjetio, i to do planinske kuće na Winnenbach jezeru (2372 m), no ovaj me put; što se lijepog vremena tiče, nije sreća pratila,

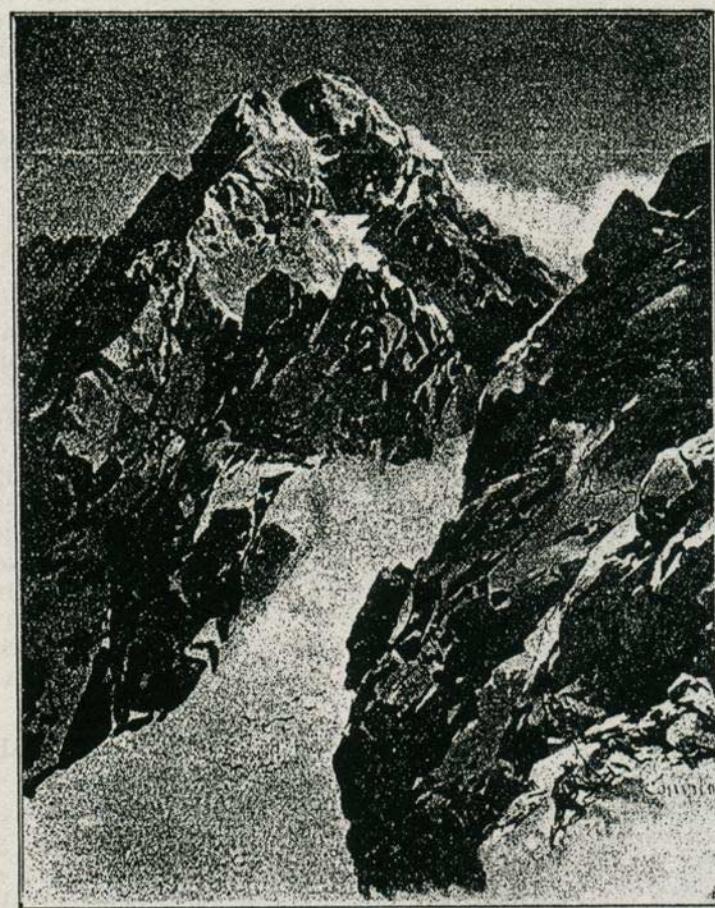
POGLED SA GRINTAVCA NA KOČNU

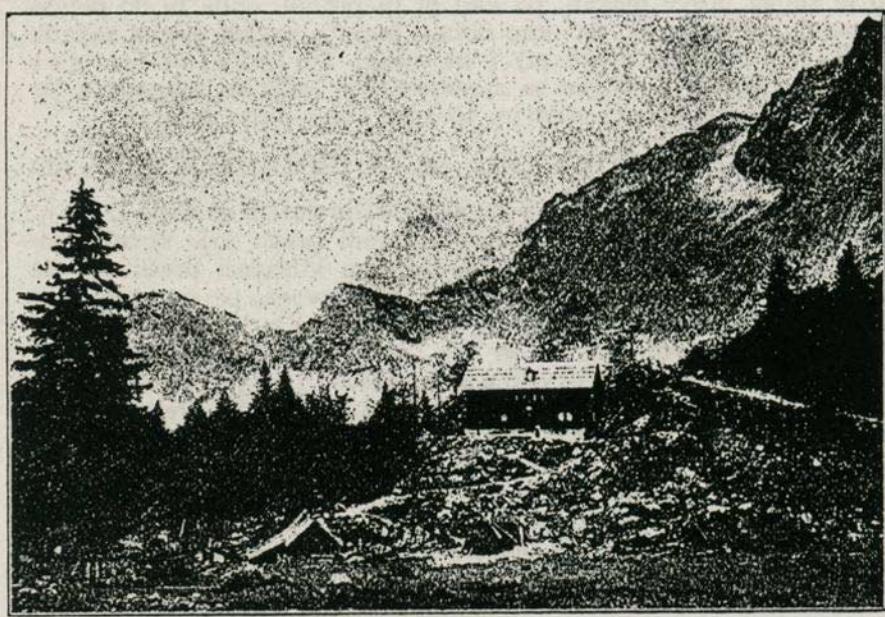
ČEŠKA KUĆA

SLAP SAVINJE U LOGORSKOJ DOLINI

SJEVERNA STIJENA GRINTAVCA

FRISCHAUFOF DOM NA LOGERSKOM OKREŠLU.

LOGARSKA DOLINA

OJSTRICA I GRINTAVEC

(Svršetak)

III.

Sjutradan je osvanulo krasno jutro, i mi se okrijepljeni snom rano digosmo sa sjenika, da razgledamo čuvenu Logarsku dolinu i nastavimo put prema slapu pod Rinkom i dalje na Okrešelj.

Logarska dolina, nazvana po tamošnjem prvom seljaku Logaru, začarava putnika svojom divljom romantikom i po sudu iskusnih planinara pripada medju najlepše gorske doline u Evropi. Geolog Ami Boué nalazi joj premca jedino u glasovitoj dolini Gavarnie u Pirenejima. Putnika se doima kao velebno remek-djelo prirode. Odasvuda je okružuju visoki i goli gorski vrhunci, koji strše u vis kao šiljate piramide ili su na sjevernim obroncima pokriveni sniježnim plasti, a tek odozdo su obrasli rijetkom crnogoricom. Medju njima je najveličajnija Ojstrica, koja se, kako joj i ime kaže, kao zašiljeni oštrac, gotovo okomito diže nebu pod oblake. Do nje se niže rastegnuti Planjava i Brana, a dalje prema zapadu i sjeveru koči se Turska Gora, pa Rinka i Mrzla gora. Cijela kotlina nalik je na ogroman amfiteatar, koji sa svih strana zatvaraju okomite i gole pećine, visoke preko 2000 metara. Od ulaza u dolinu do slapa pod Rinkom ima oko 2—3 sata hoda, a široka je samo 1 kilometar. Iz Solčave do Okrešla u kutu nad Logarskom dolinom ima oko 4 sata hoda. Logarska dolina tako je izredna prirodna znamenitost, da u nju navlastito dolaze osim planinara mnogi prijatelji prirode iz bliza i daleka. Tkogod od naših zemljaka ljetuje u prijatnoj Savinjskoj dolini, neka ne propusti, da ogleda tu romantičnu i čarobnu dolinu. Ja i moj drug g. dr. A. P. divili smo se njezinim ljepotama u gornjem dijelu i sa Okrešlja, a žalili smo u velike, što nam radi putne osnove nije bilo moguće, da prodjemo svu dolinu od početka do kraja.

Moj je drug načinio nekoliko fotografskih snimaka i napose na ploči uspomene radi „ovjekovječio“ sjenik, naše prenoćište. Poslije zajutarka oprostimo se sa susretljivom domaćicom Slovenkom i krenemo put Okrešlja. Staza ide dolinom koje po šumi, koje po pašnjacima, koje po naplavljrenom sitnom kamenju i polagano se uspinje, samo pred slapom postaje strmija. Toga jutra sunce je že stog žeglo i mi smo više puta požalili, što nismo ranije krenuli na put. No zato smo se kod slapa dobrano odmorili. Slap pod Rinkom (1210 m) veličanstven je prirodnog pojav. Voda pada 120 m (po Kocbekovoj knjizi „Savinske planine“ (str. 20), a 100 met. po Mayerovu izdanju „Deutsche (!) Alpen“, 7. izd. 1911. str. 288) niz okomitu crvenastu pećinu u pravilno zaokruženoj crti i rasipava se u iskričavu prašinu rose, koja ovlažuje cijeli okoliš. Voda ne teče jednolično po istom žlebu u dolinu, nego se pomješta sada prema desnom, sada prema lijevom rubu i dijeli u bezbroj sitnih trakova. Time se slap neprestano mijenja i kreće kao živi kakov stvor. U proljeće, kada na planinama stane kopniti snijeg, slap mora da je obilan i impozantan. Ove godine vladala je suša, pa je zato bio prilično tanak i neznatan. Romon i šum slapa ugodno se doimaju kao zvukovi mirne daleke glazbe. Kad u jutro sunce upre svoje zrake u vodopad, ljeska se ovaj u duginim bojama i u takovom času putniku se pruža čaroban pogled. Zanimljivo je gledati, vele, za oluje, kako se vjetar sa slapom igra, kidajući i pomičući ga sada na lijevo, a sad opet na desno. Nas se dvojica smjestimo u sjeni nasuprot vodopadu, da se nagledamo toga bajnog prizora i da se okrijepimo za uspon na Okrešelj. Od slapa vode na tu vispoljanu dva puta: na lijevo kraj slapa ide staza slovenskog društva, i to najprije preko potoka, kako veli Kocbek, i dalje po strmim zavojima do duboka žleba nad slapom; po brvi dolazi putnik u sam žleb i odavle se medju velikim kladama i po stepenicama uspinje uza šumni slap na strmu visočinu. Na lijevoj strani puta nalazi se šest izvora i taj uspon vrlo je romantičan. Kraći je za polovicu, ali zato teži od drugoga puta, koji ide uzbrdice desno od slapa i traje do planinarske kuće na Okrešlu nešto više od jednog sata. Blizu vrlo mrzlog izvora nad slapom oba se puta sastaju.

Na Okrešlu podiglo je slovensko planinarsko društvo novu planinarsku kuću i okrstilo je imenom zasluznog njemačkog planinara prof. Frischaufa, koji je za razliku od drugih njemačkih šovinista bio pravedan prema braći Slovencima i išao im na ruku savjetom i uputom kod osnutka planinarskog društva i stvaranja planinarskih ureda, osobito u Savinjskim planinama. Poznato je, da je taj vrlji Nijemac dao prvu pobudu i za osnutak hrvatskog planinarskog društva početkom osamdesetih godina. Radi te pravednosti i usluga prama Slovencima Nijemci su ga oštros napadali i prognozili, tako da je napokon morao odstupiti sa sveučilišne stolice.

Ta planinarska kuća ne nosi užalud ime Frischaufovo. Leži na rubu planinske visoravni s otvorenim izgledom u romantičnu Logarsku dolinu i na okoline gorske vrhunce, koji sa svih strana okružuju tu zelenu gorskiju poljanu. Solidno je gradjena i udobno uređena za veći broj planinara, pak vrlo dobro opskrbljena svim potrebnim stvarima. Prije je na Okrešlu stojala njemačka planinarska kuća, koja je pripadala Češkoj sekciji njemačko-austrijskog planinarskog društva. Kad je tu kuću prije dvije godine sniježni usov porušio, Slovenci se požurile i odmah na istoj planini a na sigurnom mjestu podigole novu prostranu kuću, koja u svakom pogledu odgovara svojoj svrsi. Okrešelj je prirodno središte Savinjskih planina i potom glavno stjedište planinara: na nj vode putovi sa četiri strane: iz Lo-

garske doline, iz Bistričke doline preko Kamničkog sedla, sa Grintavca i Skute kroz Turški žleb i od Jezerskoga preko Savinjskog sedla. Planinar, koji se penje po Savinjskim planinama, u neku je ruku prinudjen, da posjeti tu kuću. Zato je promet u toj kući živahan, a planinari, koji su posjetili tu prijatnu kuću, puni su hvale i priznanja i slovenskom planinarskom društvu i sadašnjem revnom opskrbniku te kuće, g. F. Herleu. Ta kuća je kao stvorena za mirno i prijatno ljetovalište: ljudi slabih živaca i poremećena zdravlja mogli bi u ljetno doba na toj visoravni od 1400 m. naći potrebna pokoja i zdrave okrepe. Silna žega, što je ljetos svuda vladala, tu se nije gotovo ni osjećala. Mi smo to ugodno gorsko zatišje ostavili vrlo zadovoljni i sa čvrstom odlukom, da ćemo se do godine opet u nj navratiti, ako bude zdavlja i vremena.

Od Okrešla krenusmo gorskom jarugom, koja se zove Mrzli dol, prema Savinjskom sedlu, da se od Češke kuće sutradan uspomeno na Grintavec sa sjeverne strane. Uspon kroz čuveni gorski klanac Turški žleb na Skutu i na Grintavec ostavismo za buduću godinu. Taj smo žleb, ili bolje ulaz u nj, vidjeli na lijevoj strani, kad smo se od Okrešla uspinjali na Savinjsko sedlo. Pripadom spominjem, da je put kroz taj žleb opisao lani u ovom vjesniku planinarski drug g. I. Juričić u članku „Tri dana u Savinjskim planinama“. Uspon na Savinjsko sedlo (1987.) i od njega na Jezersko sedlo nije tegotan, premda smo ga prevališi oko podneva, kada je sunce vraški žeglo. Mjestimice ide po zdrobljenom kamenju, gdjegdje preko delbilih gromača, nešto preko sniježne poljane, a onda se strmo uspinje na samo sedlo (i i pol sata hoda). Od Mlinarskoga sedla kreće put na lijevo na Jezersko sedlo, kamo se po strmom obronku dolazi za 25 časova. Sa vrhunca jednoga i drugoga sedla pruža se lijep vidik na korušku stranu, u Belsku i Jezersku dolinu. Na Jezerskom sedlu izvadimo kartu, da se orientiramo, jer tu se razilaze putovi. U to nas iznenadi jaka grmljavina i na jugozapadnoj strani opazimo crne i olujne oblake. Pohitimo lijevom stazom po strmoj nizbrdici i preko sniježne poljane pod Rinku i odavle po kamenju i prodoru do terase Vodine. Tu se opet dijele dva puta: jedan ide lijevo preko t. zv. Žrela do Češke kuće pod Grintavcem, a drugi na desno vodi u Gornju Jezersku Kočnu i dalje do Kazine u Jezerskom. Mi smo odabrali lijevi put, jer naumisno noćiti u Češkoj kući. Od Vodine do prodora Žrela put se polagano spušta, a u samom prodoru prilično je težak. Staza ide strmo u dubinu kao u kakav pónor koje po stepenicama, usječenim u kamen, koje po zabijenim željeznim šipkama, a sa strane je napeta željezna žica, za koju se putnik pridržava, da se ne osklizne i ne nastrada. Na mjestima treba čovjek da plazi ili da se smiče, podupirući se o ruke, a kad dodje na kraj toga pravog pravcatog Žrela, ugleda pred sobom kraj pećine velik otvor ždrijela, iz kojega duva struja vjetra. Tu je potreban velik oprez, jer da se putnik osklizne i pane u to ždrijelo, našao bi u njem svoju smrt. Opasnost je tim veća, što taj otvor obrubljuje sniježna naslaga, preko koje mora putnik da prodje, ako hoće da dodje na sniježnu strmu uvalu i na planinarski put, koji dalje vodi još preko dvije tri takve uvale s dubokim silazom i uzlazom, i onda ravno do Češke kuće. Na strmoj sniježnoj uvali kraj Žrela htjedosmo da se odmorimo od naporna silaza, ali budući da nam se to mjesto činilo nesigurnim i opasnim radi velike strmine i radi toga, što smo vidjeli, da se po toj uvali s visine kotrlja kamenje, krenusmo odmah dalje, sretni, što smo svladali tu glavnju zapreku na tom inače zgodnom i prilično kratkom putu. Od Okrešla do Češke kuće trajao je naš put nešto više od 4 sata.

Češka kuća (1600 m.) leži u prekrasnom planinskom kraju. Diže se na malenoj kamenoj terasi, prozvanoj Spodnji Ravni, nad gorskim kutom Gornje Jezerske Kočne i ispod gotovo okomitih sjevernih stijena sivoga Grintavca (2559 m). Iz daleka izgleda kao orlovo gnijezdo na vrletnom timoru. Ta je kuća sagradjena g. 1900. u češkom narodnom slogu i vlasništvo je češke podružnice slovenskog društva. Česi su prije 12 godina pristupili slovenskom planinarskom društvu kao posebna podružnica i sagradili ovo važno planinarsko sklonište za ustuk Nijemcima, koji idu za ponijemčivanjem čisto slovenskih alpinskih krajeva. Kuća je i u svojoj nutrini opremljena kao seljačka češka kuća i vrlo dobro opskrbljena. U planinarskoj sezoni vrlo se dobro posjećuje i u nju zalaze pored planinara brojni češki gosti sa Jezerskoga, gdje obično u velikom broju ljetuju. I toga večera stiglo je u kuću jedanaest čeških gosti, koji su se u kasnu noć vrlo živahno zabavljali i tako nama dvojicu poremetili san, što nas je imao okrijepiti za sutrašnji uspon na Grintavec. Razumije se, da je ta bezobzirnost morala pobudititi negodovanje ne samo kod nas, nego i kod drugih planinara, što su te noći bili na konaku u Češkoj kući. Medju tima bijaše jedna gospodja, iskusna slovenska planinarka sa suprugom i dva sina, dječaka od 7 i 10 godina, koji su se s roditeljima više dana penjali po Savinjskim planinama i toga večera zdravi i čili stigli u Češku kuću sa Grintavca. Medutim ta se noćna buka sutradan osvetila na samim Česima, jer su se svi osim dvojice vratili s prve četvrti puta na Grintavec, osjećajući se očito nesposobnima, da poslije tako provedene noći poduzmu teški uspon na vrh Grintavca. Kako je nama bilo pri duši, kad smo odozgo gledali njihov uzmak, može svatko da lako pogodi. Navlaš smo glasno govorili, kako je put strm i opasan i kako zivejaju široki prodori u sniježniku, da ih još više uplašimo i tako im vratimo milo za drago, što su nas smetali u noćnom snu.

Uspon na Grintavec sa južno-istočne strane od Kokarskoga sedla nije nimalo naporan, dok je sa sjeverne strane od Češke kuće prilično težak i može se samo iškustnim planinarima preporučiti. Po mojem sudu lakši je uzlaz od Kredarice na vrh Triglava od toga uspona. Od Češke kuće vode na vrh Grintavca tri puta : 1. po Frischaufovom stazi na Mlinarsko sedlo i dalje desno po grebenu na Mali Grintavec i na sam vrh Velikoga Grintavca, a traje u svem oko 4 sata ; 2. po Kremserovoj stazi na Dolšku Škrbinu uz Kočnu i dalje pod grebenom na vrh, oko 4—5 sati ; taj je put teži i duži od prve, a može se preporučiti samo smionim penjačima, koji nemaju vrtoglavice ; 3. po sjevernoj stjeni Grintavca, i to jednu trećinu po Frischaufovom stazi, a zatim na desno i strmo uzbrdice medju okomitim stijenama i nad dubokim ponorima. Taj treći put je doduše najkraći, ali zato najteži i mogu da ga prevale samo vrlo iškustni penjači sa vodičem. Nas dvojica odabramo prvi put i zato krenusmo preko strmog sniježnika nad Gornjim Ravnim (1842 m.) i stadosmo odavle da se na lijevo penjemo uzbrdice po obronku Grintavca. Ta staza ide neko vrijeme u zavojima i onda se uz grebenaste pećine dosta strmo uspinje, prelazi preko drugog manjeg sniježnika i vodi uz cijeli niz žljebova i jaruga do Mlinarskog sedla (2310 m.). Put je na mjestima osiguran žicama i željeznim šipkama, osobito na izloženim i uskim mjestima i nad ponorima. Od Mlinarskoga sedla vodi put na desno po tjesnom rubu Maloga Grintavca. Ovaj dio puta sve do pod vrha Velikoga Grintavca teži je od uspona na Mlinarsko sedlo, pa bi bilo dobro, da je bolje osiguran. Ovako je planinar priudjen, da se oprezno penje i na opasnim mjestima plazi. Sa ovoga puta sve do vrha Grintavca pruža se sjajan pogled na sjevernu Korušku stranu. Pod samim vrhom nalazi se studen izvor, u kojem i za najveće suše nadjosmo dobre pitke vode. Nešto prije podneva stigosmo na vrh Grintavca, gdje nadjosmo više slovenskih planinara. Bio je krasan sunčan dan i pred našim se očima otvorili veličanstvena panorama, koja nam je rajila dušu i za čas potisnula u zaborav sav napor i teškoću uspona. Na desno se diže široka Kočna sa pet vrhunaca, najzapadniji vrh Savinjskih planina ; od Grintavca je dijeli duboka usjelina Dolec. Na sjeveroistoku vidi se Dolgi hrbet (2499), imozantna Skuta (2530 m.), Rinka i Turska Gora (2246), koji vrhunci u velikom polukrugu opkoljuju kamenit planinski visoravan Velike i Male Pode. Prama zapadu vide se u daljinji Karavanke i Julske Alpe sa Triglavom, prema jugu pitoma Ljubljanska ravnina, a prama istoku vrhunci Planjave i Ojstrice. Potražimo slovensku knjigu u kutiji, da zabilježimo svoja imena, a onda prostremo kabalice i na njih polegnemo, da se sunčamo i odmorimo. Uz to smo malo založili i ležeći uživali u krasnom i dalekosežnom vidiku. Na vrhu smo ostali puna dva sata, a onda krenemo po južnom gorskem travom obrasлом obronku prema Kokarskom sedlu. Premda taj silaz ide tu i tamo preko sitnog kamenja i u donjem je dijelu po nešto strm, ipak je cijeli taj put puka šala i ugodna zabava prama usponu od Češke kuće na vrh Grintavca. U Zoisovoj kući na Kokarskom sedlu malo se okrijepimo i počinimo, a onda se spustimo prema Kokarskoj dolini po prilično dobrom putu, koji je samo mjestimice strm i žicom osiguran. Iz Kokarske doline i preko toga sedla bit će valjda najlakši uspon na Grintavec. U kasnu večer stigosmo zdravi i čili do Povšnara u Kokri, a odanle se noću kolima odvezosmo u Kranj. Obojica smo bili vrlo zadovoljni tim izletom. Na cijelom nas je putu pratilo lijepo vrijeme ; sretno smo izveli sve, pa i teže uspone ; prodjosmo Savinjske planine od istoka do zapada ; vidjedjmo glasovitu Logarsku dolinu sa čuvenim slapom Savinje i romantičnim gorskim zatišjem Okrešljem ; sa najviših vrhunaca Ojstrice i Grintavca naužismo se divnih vidika ; u planinskim kućama slovenskog planinarskog društva gostoljubivo i bratski nas primiše, te smo se osjećali kao da smo kod kuće ; a osim toga nije nam se desila u ovih šest nezaboravnih dana nikakva nezgoda ili neugodnost, da nam pomuti užitak i ogorči planinarstvo. Sve nas je to ponukalo, da smo stvorili odluku, kako ćemo do godine opet u Savinjske planine i da ćemo živo preporučiti hrvatskim planinarama, da pored Triglava što više posjećuju Savinjske planine.

J. Pasarić.

PLANINARSKE VJESTI

Sjednice i sastanci odbornika i članova. Upravni odbor hrv. planin. društva drži redovito sjednice svakoga prvog četvrtka u mjesecu od 8—9 sati na večer u svratištu „K Janjetu“ Gaj. ulica. Tu se u isto vrijeme svakog četvrtka drže i sastanci odbornika i društvenih članova. Na tim se sijelima vijeća o društvenim poslovima i potrebama, izvješćuje o izvedenim izletima i daju upute o novim izletima. Društveni su članovi dobro došli !

Predaja gradske kuće na Sljemenu. U smislu zaključka gradskog zastupstva od 4. rujna 1911., kojim se gradska lugarska kuća na Sljemenu daje na uporabu hrv. planinarskom društvu kroz 20 godina, odredilo je gradsko poglavarstvo, da se ta predaja ima obaviti dne 16. prosinca o. g. Kod predaje zastupali su gradsko zastupstvo vijećnik M. Hajdinjak, S. Senečić, Vajda i Szentgyörgyi, a hrv. planinarsko društvo potpreds. prof. J. Pasarić blag. I. Juričić i ekonom Vjek. Novotni. Upravni je odbor odlučio, da će nakon preuzeća odmah

dati cijelu kuću očistiti i izvesti nužne popravke a za vrijeme popravljanja moći će izletnici da se sklone u dolnjoj kući. Popravci stana, kuhinje, pivnice trajat će po prilici do nove godine, a onda će planinarska kuća biti opet otvorena izletnicima i planinarama. Budući je uređenje kuće skopčano s priličnim troškovima, upravni je odbor odlučio, da će od nečlanova pobirati ulazninu, kako je to običaj u svim planinarskim kućama u drugim zemljama. Kad u proljeće nastane lijepo i toplo vrijeme, izvest će se popravci na vanjštinu zgrade, očistiti zdenac, odvodne cijevi oko kuće položiti, cijeli prostor oko kuće urediti, a napose pristupit će se gradnji udobne verande pred kućom.

Novi opskrbnik u sljemenskoj kući. Zaključkom gradskog zastupstva od 4. rujna o. g., kojim se lugarska kuća na Sljemenu predaje hrv. planinarskom društvu, ujedno je ukinuto mjesto gradskog luga na Sljemenu. Budući je u smislu toga zaključka gradski luga premješten sa Sljemena na Rebro, kamo se imao preseliti 15. prosinca o. g., hrv. planinarsko društvo moralo se pobrinuti za opskrbnika i čuvara planinarske kuće. U tu je svrhu raspisalo u novinama natječaj, na koji mu je stiglo više ponuda. Upravni je odbor između natjecatelja odabrao g. P. Čuhmila, zidarskog majstora i poduzetnika, koji je sa svojom ženom godinu dana vodio gostioničarski posao u Zagrebu. On se odmah preselio na Sljeme i ujedno preuzeo radnje oko čišćenja i popravka kuće. On će voditi malo gospodarstvo i društvenu točionu, skrbiti za dobru kuhinju, držati red u kući i pružati izletnicima konak. On će uopće biti dužan, da u svakom pogledu uđovljava zahtjevima društvenih članova i drugih gradskih izletnika i da drži u pripravi sve vrsti jela i pića, što se obično traže u lako pristupnim i dobro posjećenim planinarskim kućama. Odgovori li intencijama upravnog odbora, nema sumnje, da će uređena planinarska kuća na Sljemenu postati privlačivom točkom ne samo za planinare, nego i za ostalo općinstvo grada Zagreba.

Jesenji izleti. Naši su planinari ove jeseni marljivo pravili izlete na naše gore, premda im vrijeme nije tako prijalo kao ovoga ljeta, koje se može nazvati planinarskim ljetom prvoga reda. U jesen su naši izletnici posjećivali, i to obično po nedjeljama, obližnje niže gore, kao Sljeme, Plješivici, Oštrel, Klek, Stojdrag, Liscu, Kum i dr. Zagrebački planinari dakako najradje se uspinju na Sljeme, tako da se i u jesen po nedjeljama obično sastaje njih 20—30 u sljemenskoj planinarskoj kući. Kad je početkom prosinca zapao snijeg na Sljemenu, dva su se planinara otputila sa „skijašima“ na goru, da se sanjkaju. Međutim snijeg na žalost naših sanjkača nije dugo trajao. Bude li obilnog snijega ove zime, kako neki meteorolozi nago-viještaju, naše će Sljeme oživiti skijašima, jer u nas ima već priličan broj mladih ljudi, koji se bave tim športom.

Prijave novih članova i naručbe društvenih znakova prima blagajnik g. I. Juričić, tajnik „Croatie“, nadalje spomenuti društveni povjerenici, kao i svi društveni odbornici. Članarina iznosi na godinu 6 kruna, a društveni znak stoji 2 krune. Preporučuje se društvenim članovima, da kod izleta vazda sobom nose društvene znakove, da tako pobudjuju zanimanje za naše planinarsko društvo i utiru put što uspješnijem razvoju planinarstva.

Planinarski vodiči. Hrv. planinarsko društvo ima na skladištu oveću zalihu planinarskih vodiča, i te „Vodič u goru zagrebačku sa kartom“, cijena 40 fil., i „Vodič na Plješivici i na Sv. Geru (u Žumberku)“, cijena 30 fil. Oba je vodiča sastavio iškustni planinar i dugogodišnji društveni odbornik g. Vjekoslav Novotni. Ti se vodiči dobivaju kod društvenog odbornika J. Pasarića, Ilica 32 ili kod spomenutih društvenih povjerenika.

Nove planinarske razglednice. Budući da su razglednice sa Sljemenu rasprodane, upravni je odbor dao izraditi četiri nove razglednice : sliku piramide na Sljemenu, planinarske kuće pod Sljemenom, Kraljičinog zdenca, Šestina sa dvorom grofa Miroslava Kulmera. Planinari, koji su za svesokolskog sleta pohodili naše Sljeme, mnogo su tražili te nove razglednice, napose sliku piramide želi svatko da ima kao uspomenu na uspon i boravak na vrhu Sljemenu. I ostale razglednice općenito se svijđaju. U Zagrebu mogu se dobiti kod gg. društvenih povjerenika I. Novaka, trgovca u Mensičkoj ulici, Drag. Privore, trgovca cipela u oktogonalu I. hrv. štedionice i K. Jesenskoga, trgovca u Jurišićevoj ulici. Naručbe se primaju kod društvenog odbornika J. Pasarića, Ilica br. 32.

Ilustrovana knjiga „Bosna i Hercegovina“, što ju je već prije dvije i pol godine izdalo „Hrv. plan. društvo“, preporuča se, jer sadrži mnogo lijepih i zanimljivih ilustracija iz Bosne i Hercegovine uz opise krajeva. Hrvatska je vlada preporučila tu knjigu za nabavu knjižnicama viših pučkih i srednjih škola, a bosanska vlada „svim narodnim osnovnim školama, za nabavu u njihove knjižnice“. Budući da je još velika zaliha na skladištu, slijedena je cijena knjizi za djake od 3 na 2 krune. Upravni odbor moli sve učitelje srednjih i pučkih škola, da pomognu društву kod raspačavanja ove lijepo ilustrovane knjige, koja svojim velikim brojem lijepih ilustracija zorno upućuje hrvatsku mladež o najvažnijim prirodnim krasotama Herceg-Bosne. Učitelji mogu knjige naručiti kod društvenog odbornika J. Pasarića, Ilica 32, ili kod društvenog povjerenika I. Novaka u Mesničkoj ulici, Divot-izdanje sa zlatorezom stoji 5 kruna.